

ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
ІШКІ ІСТЕР
МИНИСТРЛІГІ

МИНИСТЕРСТВО
ВНУТРЕННИХ ДЕЛ
РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН

010000, Астана қаласы,
Тәуелсіздік даңғылы, 1
тел.: 8 (7172) 72 22 31
электрондық мекенжай: kense@mvd.kz
20 ____ ж. _____ № _____

010000, город Астана
проспект Тәуелсіздік, 1
тел.: 8 (7172) 72 22 31
электронный адрес: kense@mvd.kz

Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің
депутаттарына

2022 жылғы 30 қарашадағы № ДС-348 хатқа

Құрметті депутаттар!

Уақытша тіркеуді қадағалау тетігін әзірлеуге, сондай-ақ азаматтардың тұрғылықты жері бойынша тұрақты және уақытша тіркелуін бақылауды арттыруға қатысты сұрау салуға құзыреті шегінде мынаны хабарлаймыз.

ІМ деректер базасының мәліметтері бойынша бүгінгі таңда елімізде 13 млн. астам адам тіркелген. Жыл сайын тұрғылықты жері бойынша тіркеу/қайта тіркеу үдерісінен шамамен 2 млн. адам өтеді (2022 жылдың 11 айында тұрақты және уақытша тұрғылықты жері бойынша 5 млн. адам тіркелген, 2021 жылы 1,7 млн. адам; 2020 жылы - 2,1 млн. астам адам).

Ішкі көші-қонды талдау ішкі көшіп-қонушылардың орнықты ағыны неғұрлым тартымды өңірлерге байқалатынын көрсетеді, олардың тартылу орталығы: Астана, Алматы және Шымкент қалалары болып табылады. Әдетте, көші-қон процестеріне экономикалық фактор әсер етеді (адамдар жұмыс, тұрғын үй, жоғары және тұрақты жалақы, жақсы өмір сүру жағдайлары үшін қоныс аударады), ауылдық аймақтардың әлеуметтік-экономикалық даму деңгейі және т.б.

Өз кезегінде, ішкі көші-қон процестері үшін «ауыл-қала» ағыны тән, бұл ауылдық жерлердегі халық үшін қолайлы әлеуметтік жағдайлардың және жұмыстың болмауына байланысты, осыған байланысты көші-қон процестері ең алдымен өңірлердің, ауылдардың дамуына, мемлекеттік бағдарламалардан тәуелді.

Белгілі бір елді мекенде халық санын есепке алу кезінде көптеген азаматтардың қалада тіркелуіне, алайда мекенжай бойынша тұрмауына немесе мемлекеттік қызметтерді алу, тұрғын үй кезегіне қою және т.б. үшін жалған тіркеуден өтуіне байланысты, жақын маңдағы елді мекендерде іс жүзінде тұруына байланысты әлі де шынайылық мәселесі сақталуда.

Құзыреті шегінде ішкі істер органдары тұрақты негізде ішкі көші-қонды бақылауды қамтамасыз ету жөнінде шаралар қабылдайды, тіркеусіз тұратын не тұрғын үйде нақты тұрмайтын адамдарды тіркеуге жол берген көші-қон заңнамасын бұзушыларды анықтауды және әкімшілік жауаптылыққа тартуды жүзеге асырады.

Мәселен, заңнамаға азаматтардың уақытша болатын жері бойынша тіркелу міндетін енгізу бөлігінде енгізілген түзетулер (*1 айдан астам*), тұрғын үй иелерінің өздерінде тұратын азаматтарды тіркеу міндеті (*«Тұрғын үй қатынастары туралы» Заңның 23, 24-баптары*), тұрғын үй иесінің, жалға берушінің (жалға берушінің) тұрғын үйде тұрғаны үшін әкімшілік жауаптылығын көздейтін норма тіркеусіз адамдардың тұрғын үйі (*ӘҚБтК-нің 492, 493-баптары*) азаматтардың құқықтық мінез-құлқына ықпал етті және бұрын есептен жалтарған халықтың едәуір бөлігін көлеңкеден шығаруға мүмкіндік берді.

2018 жылы мекенжайдың тіркеу коды (МТК) негізінде «Мекенжай тіркелімі» ақпараттық жүйесінің мекенжай мәліметтерінің бірыңғай форматына көшу «Электрондық үй кітабын» құруға және бір мекенжай бойынша адамдарды көп тіркей отырып, «резеңке пәтерлер» деп аталатындарды анықтауға, сондай-ақ көші-қон заңнамасын бұзуға жол берген пәтер иелерін жауапкершілікке тарту шараларын жедел қабылдауға мүмкіндік берді.

Жалпы, бұл шаралар ішкі көші-қонды бақылауды күшейтуге, азаматтарды бір мекен-жай бойынша көп тіркеу фактілерінің жолын кесуге, халықты толық есепке алуды қамтамасыз етуге бағытталған.

Ішкі істер органдары Қазақстан Республикасының тіркелген халқының деректер базасын өзектендіру бойынша жұмысты тұрақты негізде жүргізеді. Мәселен, Қазақстан Республикасы ІІМ 2015 жылғы №1095 бұйрығының талаптарына сәйкес учаскелік полиция инспекторы күн сайын әкімшілік учаскені аралап, халықтың, үйлердің, кәсіпкерлік объектілерінің, сондай-ақ ІІО есебінде тұрған адамдардың саны туралы толық ақпарат көрсетілген әкімшілік учаскенің электрондық паспортына енгізе отырып, маңызды ақпаратты жинауды жүзеге асырады.

Әкімшілік учаскені аралау барысында учаскелік инспекторлар халық арасында көші-қон заңнамасын сақтау қажеттілігі туралы түсіндіру жұмыстарын жүргізеді.

Еліміздің барлық өңірлеріндегі аумақтық ішкі істер органдары жедел-профилактикалық іс-шараларды (*«учаске», «тұрмыс», «мигрант» және т.б.*) жүргізе отырып, ішкі көші-қонға бақылауды күшейту жөніндегі шаралар кешенін іске асыруда.

2022 жылы өткізілген іс-шаралардың нәтижелері бойынша тұрғылықты жері бойынша тіркеусіз тұрғаны үшін жалпы ел бойынша 272,5 мыңға жуық азамат, сондай-ақ 2,9 мың тұрғын үй иесі, оларда нақты тұрмайтын немесе тіркеусіз тұратын адамдарды тіркеуге рұқсат берген әкімшілік жауапкершілікке тартылды.

Бұдан басқа, ПО шетел азаматтары тарапынан құқық бұзушылықтарға нөлдік төзімділікті, сондай-ақ олардың көші-қон заңнамасын қатаң сақтауын қамтамасыз етеді.

«Учаске» жалпы республикалық жедел-профилактикалық іс-шарасын өткізу шеңберінде, атап айтқанда жергілікті полиция қызметі, шетелдіктердің, оның ішінде тұрақты тұратындардың жаппай және ықшамды тұратын жерлерінің мекенжайларын тексерді.

Анықталған 9846 әкімшілік құқық бұзушылықтың 4341-і болу мерзімін бұзғаны, 14430-і шетелдіктердің еңбек қызметін заңсыз жүзеге асырғаны үшін, 344-і жұмыс берушілерді жауапқа тартты, оларда болған шетелдіктер туралы ПО-ны хабардар етпегені үшін - 3718 азамат жауапкершілікке тартылды.

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодекске өзгерістер енгізу мәселелері де пысықталуда, атап айтқанда:

- ішкі істер органдарын уақтылы хабардар етпегені үшін шетелдіктерді қабылдайтын адамдардың жауапкершілігі күшейтіледі (*ескерту 10 айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айыппұлға ауыстырылады*), сондай-ақ келген шетелдік туралы хабарлама беру немесе шақыруды ресімдеу кезінде ақпарат берудің дұрыстығы үшін жауапкершілік енгізіледі;

- шетелдіктердің уақытша есепке қою немесе виза алу кезінде көрсетілген мекенжайы бойынша тұрмағаны үшін жауапкершілігі көзделеді.

ІМ-нің ішкі көші-қонына бақылауды жүзеге асырудан басқа, азаматтарды ІМ-нің ішкі көші-қонына бақылауды жүзеге асырудан басқа, азаматтарды тіркеу тәртібін жетілдіру және оңайлату бойынша шаралар қабылдануда, мысалы:

- жаңа мекенжайы бойынша тіркелу кезінде, бұрынғы мекенжайдан алу автоматты түрде жүзеге асырылады;

- 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап тіркелгені үшін мемлекеттік баж алынып тасталды;

- тіркелу үшін тек 1 құжат (*жеке басты куәландыратын құжат*) қажет;

- тұрғылықты жері бойынша тіркеу рәсімі «Электрондық үкімет» порталы (*бұдан әрі - портал*), ХҚКО-сыз (*2017 жылдан бастап - уақытша тіркеу, 2018 жылдан бастап - тұрақты, 2019 жылы - смс-хабарлама арқылы (m-Gov) мобильді қосымшасы арқылы*);

- «Цифрландыру, ғылым және инновациялар есебінен технологиялық серпіліс» ұлттық жобасы шеңберінде ІМ ЦДИАӨМ және «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-мен бірлесіп «Nalyk Homebank» банкінің мобильді қосымшасы арқылы азаматтарға «Қазақстан Республикасы халқының тұрғылықты жері бойынша тіркеу» мемлекеттік

қызметін көрсету қамтамасыз етілді. Бұл жаңашылдық қазақстандықтарға тұрғылықты жері бойынша немесе уақытша тұрғылықты жері бойынша смартфонда 5 минут ішінде тіркелуге мүмкіндік берді, бұл қызметті алуды оңайлатты;

- ақпараттық жүйелерді интеграциялау шеңберінде тұрғын үй иелері жылжымайтын мүлікте тіркелген барлық азаматтарды портал арқылы тексеруге мүмкіндік алды.

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің ұлттық статистика бюросы (*бұдан әрі - Бюро*) азаматтың уақытша мекенжайын Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Жеке тұлғалар» Мемлекеттік деректер базасында (*бұдан әрі - «ЖТ» МДБ*) нақты тұратын жері бойынша халық санын есептеу әдістемесіне көшу үшін дереккөз ретінде пайдалану мүмкіндігін зерделеуде.

«ЖТ» МДБ мен Бюроның «е-Статистика» ақпараттық жүйесі арасындағы қолданыстағы интеграция шеңберінде тұрғындар уақытша тіркеу мекенжайы бойынша бір жыл және одан да көп уақыт тұрған жағдайда, Бюро белгілі бір елді мекенде нақты тұратын халық ретінде оларды есепке алу жөніндегі деректерді өңдеуді жүргізуді жоспарлайды.

Халық санын есептеудің бұл әдістемесіне ПМ-мен қолдау көрсетіледі.

Қосымша: 3 парақта.

Құрметпен,

**Қазақстан Республикасы
Ішкі істер министрінің
міндетін атқарушы**

М. Қожаев

**ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
ІШКІ ІСТЕР
МИНИСТРЛІГІ**

**МИНИСТЕРСТВО
ВНУТРЕННИХ ДЕЛ
РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН**

010000, Астана қаласы,
Тәуелсіздік даңғылы, 1
тел.: 8 (7172) 72 22 31
электрондық мекенжай: kense@mvd.kz
20 ____ ж. _____ № _____

010000, город Астана
проспект Тәуелсіздік, 1
тел.: 8 (7172) 72 22 31
электронный адрес: kense@mvd.kz

**Депутатам
Мажилиса Парламента
Республики Казахстан**

На ДС-348 от 30 ноября 2022 года

Уважаемые депутаты!

На запрос касательно разработки механизма надзора за временной регистрацией, а также повышения контроля за постоянной и временной регистрацией граждан по месту жительства, в пределах компетенции сообщаем следующее.

По сведениям базы данных МВД на сегодняшний день в стране зарегистрировано более 13 млн. человек. Ежегодно процесс регистрации/перерегистрации по месту жительства проходят порядка 2 миллионов человек (*за 11 месяцев 2022 года зарегистрировано по месту постоянного и временного жительства, 5 млн. человек, в 2021 году 1,7 млн. человек; в 2020г. – более 2,1 млн. человек*).

Анализ внутренней миграции показывает, что устойчивый поток внутренних мигрантов остается по прежнему в наиболее привлекательные регионы, центром притяжения которых являются города Астана, Алматы и Шымкент. Как правило, на миграционные процессы влияют экономический фактор (*люди мигрируют в поисках работы, жилья, более высокой и стабильной заработной платы, лучших условий жизни*), уровень социально-экономического развития сельских регионов и т.д.

В свою очередь, для внутренних миграционных процессов характерны потоки «село-город», что связано с отсутствием работы на селе и благоприятных социальных условий для населения в сельской местности, в связи с чем миграционные процессы зависят прежде всего от развития регионов, сел, усовершенствования государственных программ.

Все еще сохраняется проблема в достоверности при учете численности населения в определенном населенном пункте, связанная с тем, что многие граждане регистрируются в городе, однако не проживают по адресу, либо получают фиктивную регистрацию для получения государственных услуг, постановки на очередь по жилью и т.д., фактически проживая в близлежащих населенных пунктах.

В пределах компетенции органами внутренних дел на постоянной основе принимаются меры по обеспечению контроля за внутренней миграцией, осуществляется выявление и привлечение к административной ответственности нарушителей миграционного законодательства, проживающих без регистрации либо допустивших регистрацию лиц, фактически не проживающих в жилище.

Так, внесенные поправки в законодательство, в части введения обязанности гражданами зарегистрироваться по месту временного пребывания (*более 1 месяца*), обязанность собственников жилья регистрировать проживающих у них граждан (*статьи 23, 24 Закона «О жилищных отношениях»*), норма, предусматривающая административную ответственность собственника, арендодателя (наймодателя) жилья, за проживание в жилище лиц без регистрации (*статьи 492, 493 КоАП*) способствовали правовому поведению граждан и позволили вывести из тени значительную часть населения ранее уклонявшихся от учета.

Переход в 2018 году на единый формат адресных сведений информационной системы «Адресный регистр» на основании Регистрационного кода адреса (РКА) позволил создать «электронную домовую книгу» и выявлять так называемые «резиновые квартиры» с многочисленной регистрацией лиц по одному адресу, а также оперативно принимать меры привлечению к ответственности собственников квартир, допустивших нарушения миграционного законодательства.

В целом, данные меры были направлены именно на усиление контроля за внутренней миграцией, пресечение фактов многочисленной регистрации граждан по одному адресу, обеспечение полного учета населения.

Органами внутренних дел работа по актуализации базы данных зарегистрированного населения Республики Казахстан проводится на постоянной основе. Так, в соответствии с требованием приказа №1095 МВД РК-2015г. участковый инспектор полиции ежедневно осуществляет сбор значимой информации путем обхода административного участка с занесением в электронный паспорт административного участка, где отражена полная информация о количестве населения, домов, объектов предпринимательства, а также лиц состоящих на учете ОВД.

В ходе обхода административного участка участковые инспекторы проводят разъяснительные работы среди населения о необходимости соблюдения миграционного законодательства.

Территориальными органами внутренних дел во всех регионах страны, реализуется комплекс мер по усилению контроля за внутренней миграцией с проведением оперативно-профилактических мероприятий («Участок», «Быт», «Мигрант» и т.д.).

По результатам проведенных мероприятий в 2022 году за проживание без регистрации по месту жительства в целом по стране привлечено к административной ответственности порядка 272,5 тыс. граждан, а также 2,9 тыс. собственников жилья, допустивших регистрацию лиц, фактически у них не проживающих либо проживание лиц без регистрации.

Кроме того, ОВД обеспечивается нулевая терпимость к правонарушениям со стороны иностранных граждан, а также строгое соблюдение ими миграционного законодательства.

В рамках проведения общереспубликанского оперативно-профилактического мероприятия «Участок», в частности местной полицейской службой, были проверены адреса массового и компактного проживания и мест пребывания иностранцев, в том числе постоянно проживающих.

Из 9846 выявленных административных правонарушений, 4341 нарушение сроков пребывания, 1443 за незаконное осуществление трудовой деятельности иностранцами, привлечено к ответственности работодателей – 344, за не информирование ОВД о пребывающих у них иностранцах – 3718 граждан.

Прорабатываются также вопросы внесения изменений в Кодекс об административных правонарушениях, в частности:

- усиливается ответственность лиц, принимающих иностранцев, за несвоевременное уведомление органов внутренних дел (*заменяется предупреждение на штраф в размере 10 месячных расчетных показателей*), а также вводится ответственность за достоверность предоставления информации при подаче уведомления о пребывающем иностранце или оформлении приглашения;

- предусматривается ответственность иностранцев за проживание не по указанному адресу при постановке на временный учет или получения визы.

Помимо осуществления контроля за внутренней миграцией МВД принимаются меры по усовершенствованию и упрощению порядка регистрации граждан, так:

- при регистрации по новому адресу, снятие с прежнего адреса осуществляется автоматически;

- с 1 января 2018 года отменена госпошлина за регистрацию;

- для регистрации нужен только 1 документ (уд.личности);

- автоматизирована процедура регистрации по месту жительства через портал «электронного правительства» (*далее - Портал*), без посещения ЦОНа (с 2017 года – временная регистрация, с 2018 года – постоянная, в 2019 году – через мобильное приложение (M-Gov) посредством смс-сообщения);

- в рамках Национального проекта «Технологический рывок за счет цифровизации, науки и инноваций», МВД совместно с МЦРИАП и АО «Народный Банк Казахстана» обеспечено оказание государственной услуги «Регистрация по месту жительства населения Республики Казахстан» гражданам через мобильное приложение банка «Halyk Homebank». Это новшество позволило казахстанцам регистрироваться по месту жительства или по месту временного проживания на смартфоне за 5 минут, что более упростило получение услуги;

- в рамках интеграции информационных систем собственники жилья получили возможность проверять через Портал всех зарегистрированных в недвижимости граждан.

В настоящее время Национальным бюро статистики Агентства по стратегическому планированию и реформам Республики Казахстан (*далее - Бюро*) изучается возможность использования временного адреса гражданина в Государственной базе данных «Физические лица» Министерства юстиции Республики Казахстан (*далее - ГБД «ФЛ»*) в качестве источника для перехода к методике расчета численности населения по месту фактического проживания.

В рамках существующей интеграции между ГБД «ФЛ» и информационной системой Бюро «е-Статистика», в случае проживания жильцов по адресу временной регистрации в течение одного года и более, Бюро планирует проводить обработку данных по их учету в качестве фактически проживающего населения в определенном населенном пункте.

Данная методика расчета численности населения МВД поддерживается.

Приложение: на 3 листах.

С уважением,

**Исполняющий обязанности
министра внутренних дел
Республики Казахстан**

М. Кожаев

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЖОСПАРЛАУ
ЖӘНЕ РЕФОРМАЛАР
АГЕНТТІГІ
ҰЛТТЫҚ СТАТИСТИКА
БЮРОСЫ

АГЕНТСТВО ПО
СТРАТЕГИЧЕСКОМУ
ПЛАНИРОВАНИЮ И
РЕФОРМАМ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
БЮРО НАЦИОНАЛЬНОЙ
СТАТИСТИКИ

010000, Астана қаласы,
Мәңгілік Ел даңғылы, 8
Министрліктер үйі, 4-кіреберіс
тел.: 8 (7172) 74 90 16, факс: 74 94 94
E-mail: e.stat@aspire.gov.kz

010000, город Астана,
проспект Мәңгілік Ел, 8
Дом Министерств, 4 подъезд
тел.: 8 (7172) 74 90 16, факс: 74 94 94
E-mail: e.stat@aspire.gov.kz

№ _____

Қазақстан Республикасы
Ішкі істер министрлігі

2022 жылғы 30 қарашадағы
№ ДС-348

Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистика бюросы (бұдан әрі - Бюро) «АМАНАТ» партиясы фракциясының депутаттарының сауалын қарап, келесіні хабарлайды.

Бюро халық санын нақты тұратын жері бойынша есептеу әдістемесіне көшу үшін дереккөз ретінде Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Жеке тұлғалар» мемлекеттік деректер қорындағы (бұдан әрі – «ЖТ» МДҚ) халықтың уақытша тіркелген мекенжайын қолдану мүмкіншілігін зерделеуде.

Қазіргі таңда «ЖТ» МДҚ мен Бюроның «е-Статистика» ақпараттық жүйесі арасында интеграция бар. Тұрғындар уақытша тіркелген мекенжайда бір жыл немесе одан астам мерзімде тұрып жатқан жағдайда, оларды сол ұзақ мерзімде уақытша тіркелген елді мекеннің нақты халқы ретінде есепке алу жөнінде деректерді өңдеуге тапсырмалар дайындау жоспарланды.

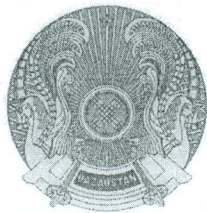
Бұл ретте нақты тұратын халық саны бойынша сенімді ақпарат қалыптастыру үшін, халықтың уақытша тұратын жері бойынша тіркелуі қамтамасыз етілуі қажет екенін атап өтеміз.

Басшының орынбасары

Орын.: Қ. Рысбаев
Тел.: 74 93 43

М. Тұрлыбаев

ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
ІШКІ ІСТЕР
МИНИСТРЛІГІ

МИНИСТЕРСТВО
ВНУТРЕННИХ ДЕЛ
РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН

БҰЙРЫҚ

ПРИКАЗ

2022 жылғы « 21 » 12
Нұр-Сұлтан қаласы, Тәуелсіздік даңғылы, 1

№ 400 м/в
город Нур-Султан, проспект Тәуелсіздік, 1

Жеке құрам бойынша

Емдеуде болу кезеңінде 2022 жылғы 21 - 24 желтоқсан аралығында Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің міндеттерін уақытша атқару Ішкі істер министрінің бірінші орынбасары полиция генерал-лейтенанты Қожаев Марат Шәдетханұлына жүктелсін.

Министр
полиция генерал-полковнигі

М. Ахметжанов

0001734